

VIROLET

LA DAMISEL·LA ENTERRADA VIVA

Hi havia una damisel·la exornada de les més preclares virtuts i de la bellesa més perfecte. Era estimada de tothom i no cal pas dir si dels seus pares, gent principal d'aquelles terres i amos del castell. Un dia, un esvaïment perllongat féu creure que la damisel·la havia mort. I fou enterrada en l'humil cementiri de l'encontrada, essent el seu trespàs sincerament sentit per tothom. Però, el miserable sepulturer, endut per l'afany criminal de robar les joies que sabia duia amb ella la difunta, cometé l'acte més vil que pot accomplir un home: profanar el son dels morts.

De nit, entrà al cementiri i amb una eina adequada alçà la llosa. Mes, oh, prodigi! La damisel·la s'havia despertat en el moment que el lladre volia arrabassar-li l'anell i, donant amb gentilesa moltes mercès a qui ella considerava com el seu salvador, s'aixecà. El miserable, creient en una resurrecció que representava un miraculós reny del cel per la seva mala acció, fugí com un esperitat. La damisel·la, prenent el fanal que havia deixat el malfactor, sortí del clos sagrat i s'apressà a retornar al castell.

Els pares estaven consternats. La pèrdua de la filla estimada els havia colpit terriblement. En la desesperació llur, trobaven cert conhort recordant les belles gestes i les exemplars qualitats de la damisel·la que no veurien mai més. De sobte, un llum que s'apropava els féu romandre un moment silenciosos i expectants, com si esperessin quelcom d'extraordinari. Mes mai podien esperar trobar-se al davant la filla benivolguda! Fou precis que aquesta els abraçés i els parlés, amorosa, per a no creure en una enganyosa aparició. Mentrestant, el miserable sepulturer, rosegat pels més crudels remordiments, es moria al peu de la tomba que havia profanat.

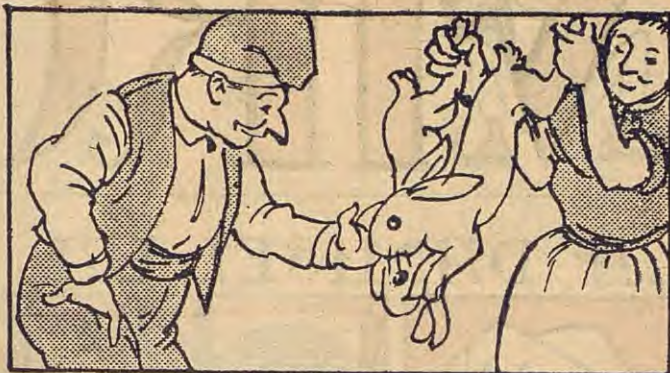
IV. - EN PESOL I EN GARSA

per Miret

(Continuació)

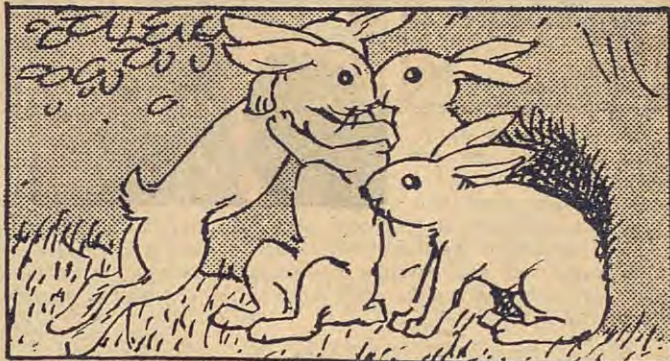
En Pèsol (o Capviu, car de les dues maneres l'anomenaven) no s'hi veia de content anant amuntgant unces d'or. Però pensà que en Garsa no trigaria gaire en anar a reclamar.

Per això, ell, que se les pensava totes (de segur que menjava moltes sopes) va dir a la seva «costella»: «Triem amb molt de cuidado una parella de conills que siguin exactes...

...jo me'n vaig a la vinya amb un d'ells i tu et quedes l'altre. Vindrà en Garsa i, desenganyat del flabiol, m'insultarà i voldrà veure'm. Aleshores tu agafes el conill i li dius a l'orella...

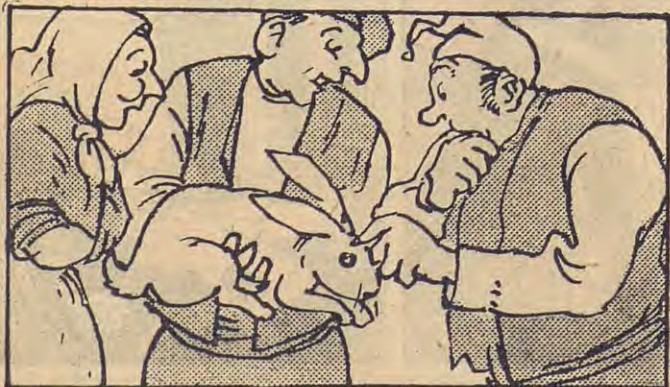
...que em vingui a buscar». No fallaren pas els plans d'en Capviu. Ja vàrem veure com en Garsa anà a esvalotar a casa seva i com la dona d'en Capviu va donar l'encàrrec al conill, qui al veure's lliure...

...corregué a un cau d'antics amics on fou molt ben rebut. En Pèsol treballà una estona més a la vinya i, quan calculà que en Garsa ja era a casa seva, agafà el conill i tot xino-xano se n'hi anà.

En Garsa, en veure'l arribar, més que enrabiat, quedà sorprès de contemplar en Capviu portant el conill, que ell creia era el mateix que la dona havia enjagat feia poc.

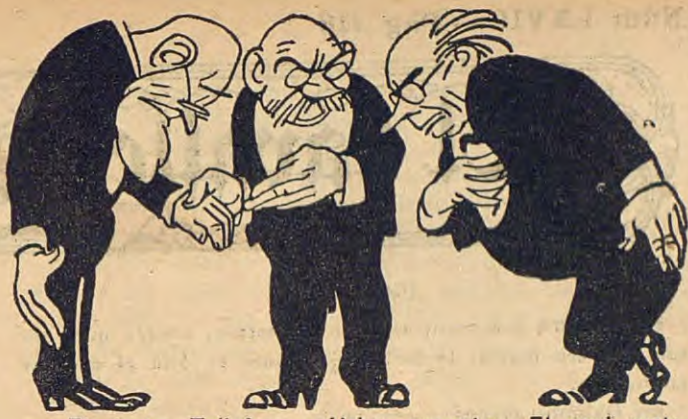

En Pèsol digué: «M'ha dit aquest conill que velleu veure'm. Aquí em teniu. Què voleu?» De tan sorprès que estava en Garsa no atinà més que a contestar: «Però és possible que el conill us hagi donat l'encàrrec?»

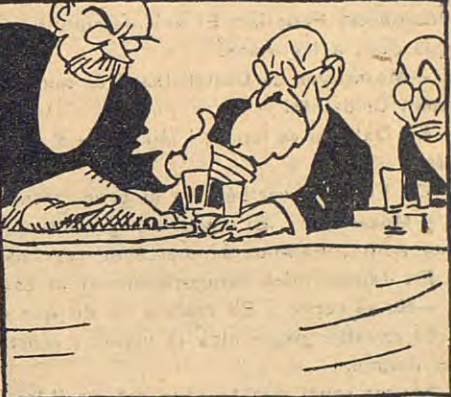
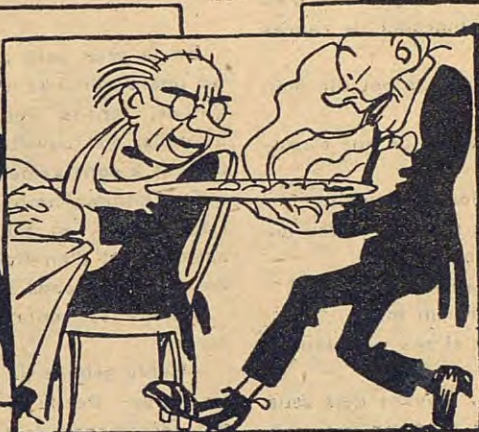
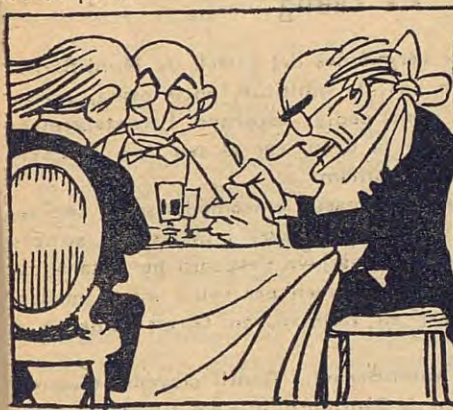
La dona respongué: «Vós mateix en sou testimoni». I en Garsa ja no va recordar-se més del ruc ni el flabiol. «M'heu de vendre aquest conill», digué. I va pagar-ne un dineral.

(Continuarà)

—Avui estic convidat a casa el president de l'Acadèmia, el qual ens dona un gran àpat per a celebrar el vint-i-cinc aniversari de la seva elecció. Tinc entès que s'hi dina molt bé i és per això, Quimeta, que em penso treure el ventre de pena.

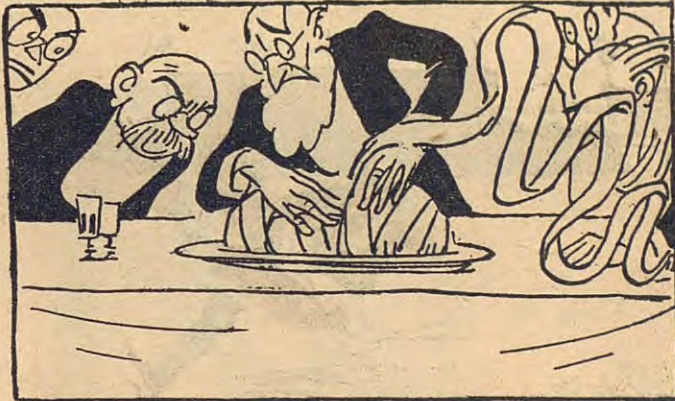
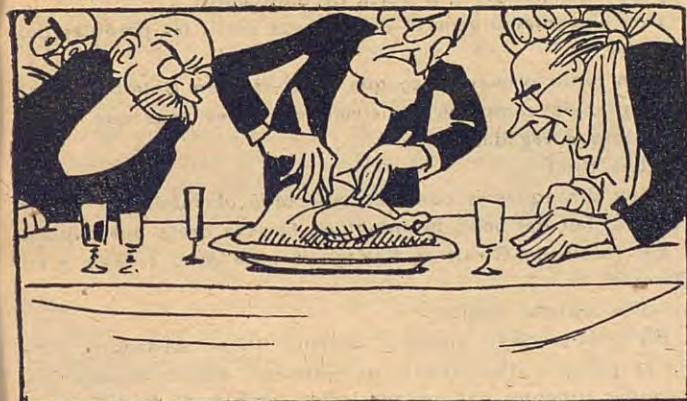
—El doctor Tallafarro, cèlebre operador.—El savi matemàtic, doctor Integral.—Oh, prou que el conec el senyor; és un vertader savi.—I a vostè, qui no el coneix? Un home tan eminent!—Encantat!—Gustosíssim!

—Callal! Heu's aquí un menjar riquíssim. Però em reservaré pel final, car sentiria arribar al pollastre i haver acabat la gana. Oh, i a mi que m'agrada tant el pollastre! Hi tinc un veritable deliri! Més que a les matemàtiques!

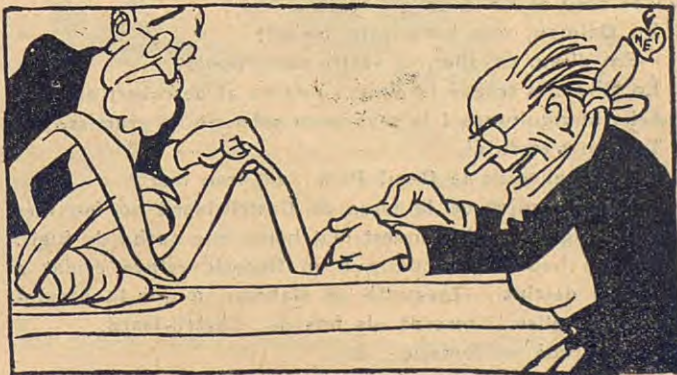
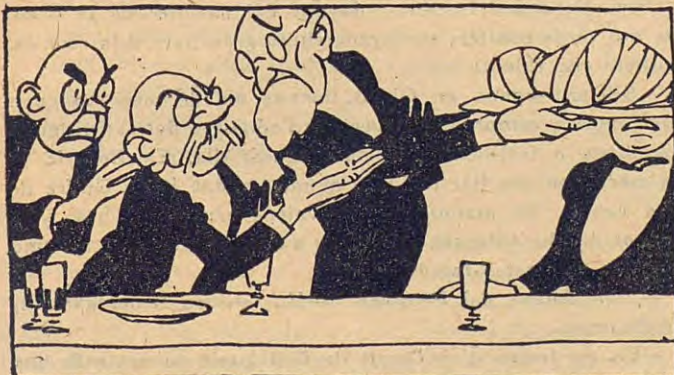
—Quina oloreta tan exquisida que fa el plat que serveixen ara! Ho tinc de dir amb franquesa: me'n cruspiria la meitat. Però, no; de cap manera. Es precis tenir paciència. Cal que em reservi pel pollastre.

—El pollastre! Gràcies a Déu! Proposo que el talli el doctor Tallafarro. En això de manejar eines tallants és un gran mestre. Pensin que la seva merescudíssima fama l'ha agafat precisament per la seva habilitat en tallar.

—Fixint-se, senyor; fixint-se en la gràcia, en l'art, en la traça... Quines filigranes! Si amb el ganivet sembla talment que dibuixi. Oh, i amb la rapidesa que apleix la destrucció. En un dir «Jesús» el té tallat.

—Reina Santíssima! Què fa, ara, aquest home? Es treu una bena de la butxaca i embolica el pollastre? Es veu ben bé que aquest senyor s'ha distret i, en lloc de partir un pollastre, es creia fer una operació.

—Aquí el tenen, senyors. Ja el poden tornar al llit.—Però què ha fet, doctor Tallafarro? Si és un pollastre!—Ai, tenen raó. Dispensin, excusin, perdonin... M'havia tant distret que em creia estar a la clínica...

...però no s'apurin per això; el desembenarem i se'l podran menjar com si tal cosa.—Sí, ara! Amb aquesta fortor de tela fenicada! I jo, pobre de mi, que no he menjat gairebé res, reservant-me pel pollastre!

El Cavaller de la Creu

(Conclusió)

Fou recollit greument ferit en Senesteve, encara que, per sort, no era mortal la ferida, i tothom envoltà al cavaller guanyador.

En Dalmau avençà a saludar-lo.

—Senyor cavaller, siau qui siau, heu triomfat noblement i disposeu de la vida de l'acusat... Mes... podré saber el vostre nom?

El cavaller negre cercà amb la mirada la persona d'en Jaume del Fonollar. El velé estripant un mocador de randes que duia a les mans.

—Mossenyor de Castell-Isard és només qui us pot dir mon nom. Crideu-lo!

En Dalmau es tombà i féu senya a en Jaume de què s'acostés.

En Fonollar arribà fins al grup, tremolós, acovardit.

—Mossenyor... El cavaller negre diu que sols vós podeu dir son nom... Feu-nos la mercè de revelar-lo...

En Jaume mirà rancuniosament al cavaller i murmurà:

—No el conec... Ell mateix ha dit que era un mort...

El cavaller negre alçà la visera i acostà el seu semblant a en Jaume.

Aquest sentí que la seva raó vacil·lava. Davant dels seus ulls tenia a en Giralt de Bellaguait que el contemplava amb l'aire mofeta característic d'ell.

En Jaume girà el cap, llençà un crit esgarriat i, obrint-se pas per entre la gentada, com un bou, amb el cap cot, es posà a córrer a la ventura i cridant:

—Es un mort! Es un mort! Els morts tornen! Els morts tornen!

La fugida estranya del senyor de Castell-Isard impressionà vivament als presents i, més encara, la riallada del cavaller aollint els crits del fugitiu.

En Dalmau, més encuriolit, insistí:

—Em direu, cavaller, el vostre nom, doncs?

En Giralt es tragué la cimera i deixà al descobert els seus cabells blanquinosos i la seva testa solemne de gran senyor.

Tothom s'escriuixí.

—El Cavaller de la Creu! Però... no éreu mort?

—No; el penjat de la forca de Castell-Isard no fou més que un engany contra aquest mal home que acaba de fugir.

—I vós heu dit, doncs, que en Roderic estava cridat a més alts destins...—preguntà en Dalmau, a qui la presència del cavaller li recordà els fets de Castell-Isard.

—Sí, perquè en Roderic... és...

I, en anar a revelar el secret, tota la gent callà de tal manera que s'hauria oït fàcilment el vol d'una mosca...

El cavaller es deturà:

—Senyor de Munt-Bernat: guieu-nos a tots a la cambra de l'homenatge, car és solemne el que us he de dir...

En Dalmau, dominat a desgrat seu per l'energia del cavaller accedí i tothom, amb en Roderic deslliurat i del braç d'en Giralt, passà a la gran sala del castell.

El càstig

En la gran sala de cerimònies del castell de Munt-Bernat no podia donar-se un pas; la multitud, encuriolada, encongin-se, fent-se lloc com podia, esperava l'aconteixement anunciat pel cavaller de la Creu, car el seu nom ja havia arribat a coneixement de tothom.

En Dalmau, amb sa filla, passà a acomodar-se en son seial d'honor, en tant el cavaller, serè i majestuós, sempre acompanyat d'en Roderic, passejava l'esguard per tota aquella munió de caps que s'afanyaven per veure més i millor.

Donada la vènia per en Dalmau, en Giralt començà a parlar:

—Noble senyor de Munt-Bernat... Gentil clavellet d'aquestes terres... Per la Creu de Sant Jordi que em guarda de mentir, per l'honor de l'orde dels Templers de l'Aljama, a qui Déu guardi de tot mal, vos dic que el patge anomenat Roderic i per altre nom el «fill del bosc», no és altre que en Guifre de Ces Aroles, fill d'en Gilabert, mort en duel pel senyor de Bellaguait, qui s'imposà per penitència deixar al fill de la seva víctima tots els seus béns, passant a vestir la caputxa del pelegrí i la vesta de Sant Jordi.

Una exclamació general de sorpresa acollí les paraules del cavaller.

—En teniu proves de ço que dieu?—féu en Dalmau, a qui de cop creia comprendre quelcom de males veus que havia oït qualche vegada.

—Les tinc!

I, en dir aquestes paraules, aparegué obrint-se pas a col·lades el foll del bosc, brandant en la seva dreta uns papers.

Els recollí en Giralt de Bellaguait i els donà a llegir a en Dalmau.

—Vós mateix, llegiu!

En Dalmau llegí, allavors, aquelles lletres acusadores contra la persona d'en Jaume de Fonollar, essent rebudes les paraules innobles del servent infidel amb forta cridòria.

—Venjança contra en Fonollar! Venjança!—començà a escridassar aquella gent, que tantes vegades havia tremolat en presència del senyor del Castell-Isard.

Però en aquell instant i davant del cavaller de la Creu, de qui tants benifets portaven rebuts gran part dels reunits, tothom era valent.

—Silenci!—manà en Giralt, fent-se oir de tots.—Vinguen els jutges a comprovar la veritat d'aquestes lletres; vinguen escrivans a testificar els fets d'aquest dia. En Roderic ja és mort i en son lloc qui tinc al meu costat és en Guifre de Ces Aroles, fill malaurat d'un valent capità... I ara, vós, senyor de Munt-Bernat... Gosareu a negar vostra filla a l'amo llegítim de Castell-Isard?

—I en Jaume del Fonollar...?—féu, encara temoregament, en Dalmau.

—En els temps d'en Giralt de Bellaguait no era més que Jaques Fonollet. Si fuig d'aquestes terres, si dona paraula de no tornar al lloc de ses malifetes, ningú el molestarà.

Si gosa fer mals averanys, serà tota l'orde de Sant Jordi qui caurà damunt d'ell...

—Si el Gran Mestre de l'Orde ho vol...—s'atreu a remugar en Dalmau, que no acabava de creure en el venciment definitiu del perillós veí.

El cavaller de la Creu es tregué ràpidament un pergamí de la pitrera i l'entregà a en Dalmau:

—Llegiu!

En Dalmau, llegí:

«Germà en Crist de l'Orde de Sant Jordi: Cridat capítol per la mort sobtada del Gran Mestre de l'Orde els germans han resolt entregar-vos el comanament de l'Orde. Veniu tot seguit a jurar el compliment dels vostres deures, car és voluntat de Déu que vós sigueu la guia dels seus humils servents».

Anava bollat el pergamí amb la bola de cera de l'Orde i no hi cabia dubte.

En Dalmau es flectà de genolls:

—Senyor cavaller, sé que el mateix rei en Pere no gosaria oposar-se als manaments de l'Orde de l'Aljama. Ma filla Elisenda, si ella vol, serà l'esposa d'en Guifre de Ces Arolles, aquí present, quan vós ho determineu...

El cavaller respongué:

—Cal abans armar cavaller a en Guifre i que els dos nuns vetllin quaranta dies en espera del moment feliç de la seva unió. Jo seré padrí en les seves noces.

I tombant-se a en Guifre, li digué:

—Guifre... Perdoneu al matador del teu pare?

—En Guifre, vacil·là, i a la fi respongué:

—Sí.

—Guifre... Perdoneu de cor al matador del teu pare?

—Sí; el perdono de cor...

—Guifre, per darrera vegada: perdoneu de tot cor al matador del teu pare?

En Roderic, comprenent el desig d'en Giralte de Bellaguait, corregué als seus braços.

—Senyor Vos dec la vida del cos i la de l'esperit, que és tant com la vida que em prenguéreu, i sé que fou llealment cara a cara, i que heu fet penitència... Teniu, els meus braços segellaran el perdó!

La dolça abraçada commogué fonament al cavaller, qui, flectant-se de genolls i alçant les mans al cel, exclamà:

—Mercès, Senyor de cels i terra, de vostra magnanimitat! M'heu donat més del que mereixia!

El cavaller tingué que alçar-se, perquè un altre home corria als seus braços: el foll del bosc.

—Les benediccions del cel caiguin damunt l'Orde de l'Aljama, que tan gran pes del cor m'ha tret... Ja puc morir!

I el foll, fent estravagants cabrioles i saltirons, s'allunyà, cridant continuadament el «Ja puc morir!... Ja puc morir!»

El Cavaller de la Creu, dominant la seva emoció, s'encaiminà vers a N'Elisenda que, sobtada pels aconteixements tan a grat seu, no sabia què dir ni què fer:

—Missenyora, feu-lo feliç a aquest minyó, car és valent i vos estima amb fidelitat de gos... L'estimeu força?

Elisenda tingué prou esma per a respondre:

—Amb tota l'ànima!

En Guifre, vençut per la felicitat, caigué als peus de la seva estimada, qui l'alçà amorosívolment:

—Un dia vindrà als meus braços, d'on ja només la mort podrà separar-te'n.

Descriure l'alegria de tots els congregats davant d'aquell final tan suau i tan del seu gust, fóra impossible. El mateix senyor de Munt-Bernat trobava que hi anava guanyant amb el canvi i fins feia vot d'ajudar amb diners a l'obra de l'Orde de Sant Jordi, sacrifici que no deixa de donar idea del seu entusiasme.

El Cavaller de la Creu, donant per acabada la seva missió

i creient que en Jaume del Fonollar hauria fugit, s'acomiajà de tots, car li corria pressa tornar cap al castell de l'Aljama, per a cuidar dels interessos de l'Orde.

Mancat de cavall, li fou ofert el cavall blanc que havia muntat en Senestevé, qui estava millor de sa ferida, i el cavaller acceptà.

I deixant solta la brida, entregat ell mateix al terratrèmol de ses idees, eixí, refugint el trobar-se amb la gent.

El cavall, fos per costum, fos per incert, emprengué el camí de Castell-Isard i sols quan fou prop de la forca, el cavaller es donà compte del camí seguit.

Volgué retrocedir, però la presència d'un cos que balançava de la forca, el detingué.

Descavalcà i s'acostà al mur.

Allí examinant el cadàver, llençà un crit. Acabava de descobrir el cos d'en Jaume del Fonollar qui, en un rampell de bogeria, havia corregut a fer-se la justícia per sa pròpia mà, no poguent resistir al pes dels remordiments ni al fet de la pèrdua del seu poder.

S'agenollà el cavaller i resà devotament al peu del penjat, una bella estona.

Després retrocedí vers Munt-Bernat, per a demanar que soterressin a aquell home que tants mals havia fet.

La tornada fou útil per a micer Ronyonet que seguia tancat en el calabós de les rates, sense que ningú es recordés d'ell. El cavaller sentí uns gemecs i preguntà si hi havia al castell un malalt.

Allavors es recordaren tots de l'hostaler, que fou alliberat tot seguit i a qui en Guifre nomenà majordom de casa seva.

El cavaller, considerant acabada la seva empresa, seguí fins a Tortosa on arribà al cap de pocs dies, fent-se càrrec de la Gran Mestria de l'Orde.

En Guifre i N'Elisenda passaren els quaranta dies ben ràpidament. En Guifre tenia prou feina en dirigir la planta del nou castell que volia aixecar i N'Elisenda en preparar ses robes de casada, car si en aquell temps no eren tan primoroses i abundants com ara, no deixaven d'ésser una grossa preocupació fins per una minyona rica.

El matrimoni tingué lloc a la capella de Munt-Bernat amb gran cerimònia i acudí a l'acte amb el penó de l'Orde i un magnífic estol de cavallers el Gran Mestre de Sant Jordi, qui amb el mateix estol marxà acabada la festa cap a Palestina on morí de massa salut: va matar-lo un cop de sangs, però llegà fama d'auster i bon cristià.

FI

El número pròxim començarà la preciosa novel·la

EL MINYÓ DEL COP-DE-PUNY

de Clovis Eimeric, amb il·lustracions de l'Opisso

En Virolet,

Apeles Mestres,

Acit,

Apa,

Cornet,

Castanys,

Junceda,

Serra Massana,

Llaverías,

Opisso,

Miret,

D'Ivorl,

Prat,

Lola A.,

I Quelus

Tenen el gust de convidar-vos a visitar l'exposició de llurs dibuixos i historietes que tindrà lloc a

LA PINACOTECA

Corts, 644

del 14 al 28 d'abril de MCMXXIII

GRAN CONCURS D'HISTORIETES

N.º 65. — Ramon Piñol.

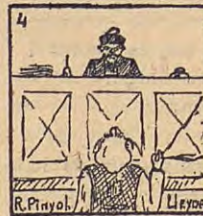
Heu's aquí en Joan Bocabadat, vingut de Bellavila per admirar les bel·leses de nostra ciutat comtal. De sobte, s'atura a admirar els dolços dels aparadors d'una luxosa pasteleria.

Deu minuts feia que estava aturat i durant dit temps, ha via pogut oir algunes rialles provenint de dins de la botiga. De sobte se li encara l'amo de la pasteleria i, en to mig mofeta, li diu si es vol llogar per ventar mosques.

Ja fixades les condicions, heu's aquí en Joan ventant les mosques. Així es passà el primer dia causant el riure de l'amo i tots els dependents, el segon com si res hagués pasat, es presentà també a la seva feina, igual féu el tercer.

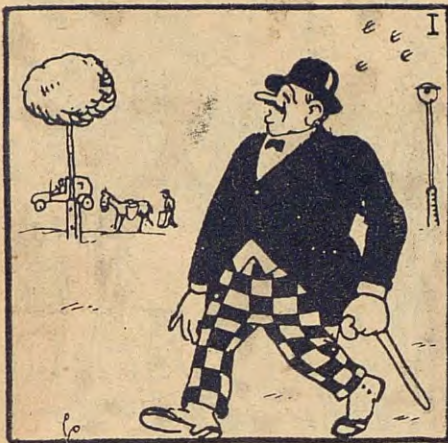
Arribat que fou el quart dia i veient l'amo que en Joan es presentava igualment, pensà que el quènto ja durava massa i li digué que anés al seu poble a fer riure. Mes no volguent l'amo indemnitzar-li el jornal, presentà la deguda queixa al jutjat.

Sapiguts els motius de les raons, el jutge obligà a l'amo a prelentar-se i a pagar els tres duros, import dels tres dies de jornal, mes creient que no els tenia guanyats digué en to mofeta: Teniu, us els regalo.

A lo que contestà, amatent, en Joan: «Ja ho sent senyor jutge, diu que me'ls regala, ara vull els del jornal.» Per quin motiu es veié obligat a pagar-li tres duros més.

Don Josep pateix del fetge

El doctor Quimet Gafets

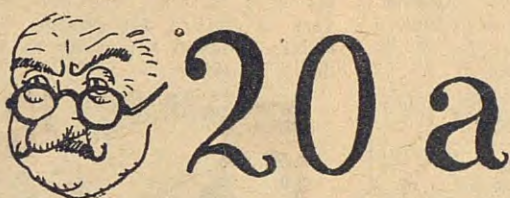
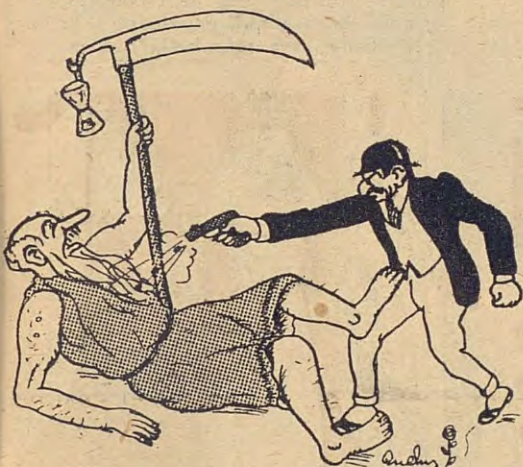

Dóna falses dos pessetes

FRASE FETA

GEROCLIFIC

ENTRETENIMENT

SOLUCIONS AL NUMERO PASSAT

Als rodolins incomplets:

- 1.—Don Josep per esqueixà s'ha comprat un bacallà.
- 2.—Com que és un xic passat pel finestró l'ha tirat.
- 3.—I ha pujat el senyó Alsina que li ha dat una tunyina.

A l'entreteniment: Una espalmatòria.

Al geroglífic: Viciós.

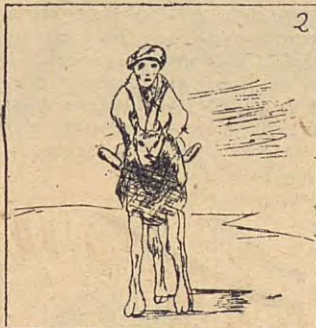
A la frase feta: Cantar-li les 40.

N.º 66.—Lola Felin Ingla.

A gran velocitat.

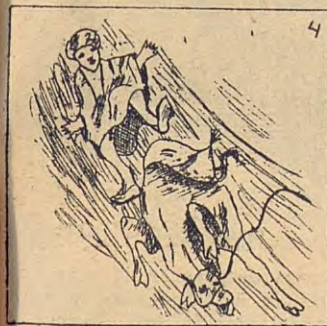
En Gali-Capi dirigeix a Mahoma una llarga oració per arribar al seu destí.

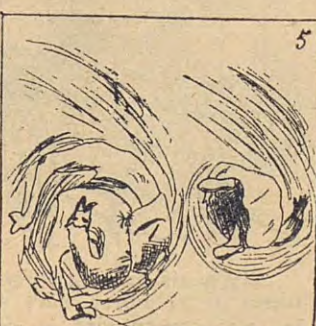
I, confiat amb el seu prec.

Es posa en marxa camí del desert.

Però aviat és sorprès per una llarga i ràpida pendent.

I després per un desagradable remolí de vent.

Anant a caure a poca distància de la ciutat on es dirigia. (Després diran que Mahoma no té l'oida fina.)

Unir els punts per ordre de numeració sempre en línia recta encara que es passi per sobre d'altres punts o dues vegades pel mateix lloc.

N.º 67.—A. Jurivet

Es en Cisquet, un noi molt belluguet

acompanyat d'en Gal- [vana resolgueren fer cam- [pana.

En Cisquet s'enfila, per un niu pogué abas- i a la cara li saltà [ta un fastigiós estada.

(Conclusió)

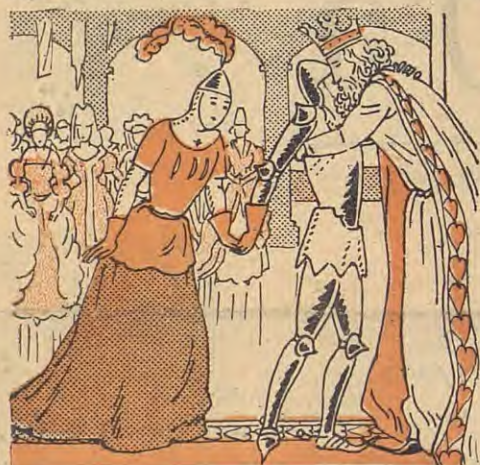
La cursa era desesperada, però la bèstia que muntava el perseguidor era més forta i aviat pogué aconseguir la del perseguit, al qual Florenci enfonsà destrament la daga, mentre prenia en els seus braços a la salvadora del seu exèrcit, entre les files del qual s'apressà a retornar, essent rebut, com ja és de suposar...

...amb la joia més intensa. Com que en dues successius batalles l'exèrcit d'Usurpònia quedà completament derrotat, els invasors degueren fugir terres endins del seu país i Florenci i els seus guerrers pogueren retornar vers la capital del reialme, ben satisfets d'haver assegurat la llibertat de la nació.

El poble d'Honralàndia rebé els seus salvadors amb el més gran entusiasme. Una generació, frenètica de joia, s'amuntegava en els carrers, per tal d'admirar les tropes victorioses i esoczialment Florenci — l'il·lustre cap de l'exèrcit — i la formosa Aurora qui, cavalcant a la vora de l'estimat, era més bella que mai.

En entrar a palau, foren rebuts amb els més grans honors. El mateix rei Alberic, amb l'alegria pintada al rostre, s'aixecà del tron i anà a abraçar el seu afillat, el qual li presentà Aurora, explicant la seva gesta salvadora. El monarca, agraït, li prengué el front per a besar-lo, mes en el moment d'anar-ho a fer...

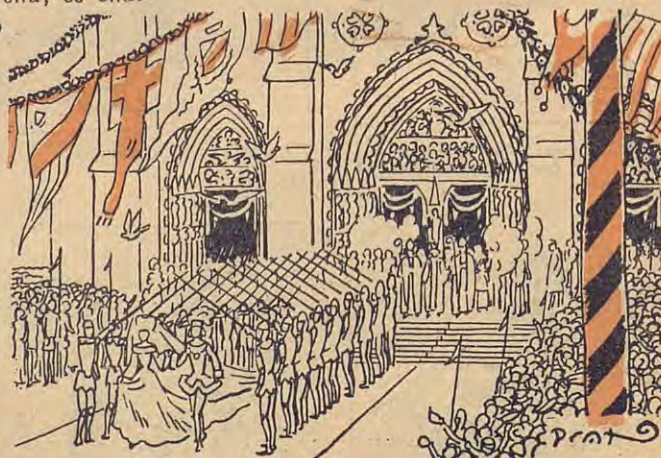
...exhalà un crit i es veié obligat a apoiar-se en un dels servents. Ningú no comprenia el motiu d'aquella emoció. Tothom estava sorprès, notant com el rei mirava fixament la gentil jove i com, per últim, la prenia entre els seus braços i exclamava desficiós, com pres d'un atac de folia:—Es ella; és ella!

i com fos que els presents restessin muts d'estranyesa, Alberic afegí:— Es la meua filla que em fou robada de ben petita, segurament per Poncià. L'he reconegut tot seguit per la petita creu de boix que poc abans d'ésser furtada li penjà la seva dida. Beneït sigui Déu que me l'ha retornat en aquestes circumstàncies.

I com que ho eren de veritat de joia pel rei i per la nació sencera, car a l'afiançament de les llibertats pàtries devia afegir-s'hi el retorn de la princesa enyorada, el poble féu grans festes i en el palau hi hagueren danses i sopars i recepcions, on sempre es veien junts Florenci i Aurora...

...els quals es casaren poc temps després en la gran catedral de la ciutat, amb assistència dels magnats de tota la terra, exceptuant la del crudel Poncià qui, vençut i humiliat, restava en el seu país purgant les faltes passades, rodejat del desprec i l'odi de propis i d'estrany.

FI